

במעגלי ספר

בשנת תש"ט — ג. קרסל; יבול הספרות
העברית באמריקה בשנת תש"י — ע. בן-
עזרא; לתולדות המו"לות העברית — י.
פוגרבינסקי; ועוד.

*

למלאות שבעים שנה להיסטוריון והביב-
ליוגרף, פרופ' אלכסנדר מארכס, ספרן בית
המדרש לרבנים מיסודו של שכטר בניו-
יורק, הוציאו ידידיו ומוקיריו ספר יובל
לכבודו. הספר מכיל שני כרכים, כרך עברי

הופיע בניו יורק הכרך התשיעי, כרך
תשי"א, של „הספר העברי, קובץ שנתי“,
היוצא לאור ע"י המועצה למען הספר היהודי
די באמריקה. כרך זה כקודמיו מחולק לש-
לשה חלקים: עברי, אידי ואנגלי והוא מלא
וגדוש רשימות וסקירות ביבליוגרפיות הנוג-
עות בספרות של הזמן האחרון. החלק העברי
די מכיל את הרשימות הבאות: חמשים
שנות עתונות עברית באמריקה — דניאל
פרסקי; הספרות העברית במדינת ישראל

והספרים שנערכו בידי ב. כצנלסון.

*

ביבליוגרפיה של כתבי אליעזר ל. יפה, מאת י. בורטניקר, נדפסה במכונת-הכספה על 16 עמודים ויצאה במספר אכסמפלרים מצומצם.

*

א. ל. מלאכי שהדפיס ביבליוגרפיה של הלל צייטלין בכרך ל"ב—ל"ג של "התקופה" הוסיף לה עתה מלואים בתוך כרך ל"ד—ל"ה של "התקופה". רשימת המלואים מכילה 124 ערכים.

*

ראש הממשלה, נציגי משרד העבודה, הועד הפועל של ההסתדרות והאיגוד הארצי של פועלי הדפוס התכנסו בחוזה"מ סוף כות לאספה חגיגית למלאות 40 שנה להוספת דו של הדפוס הקואופרטיבי "אחדות", שהוא אחד המפעלים התרבותיים הראשונים של הפועל העברי בארץ.

*

כנוס "האות המודפסת" התקיים בתל-אביב בסוף סבת. בכנוס השתתפו מכל אנשי מקצוע הגרפי, סופרים, עיתונאים, מו"לים, מדפיסים, כורכים, ועוד. כל הנואמים התיר-עו על הסכנה התרבותית והכלכלית הנשקפת מצמצום ההדפסה בתוצאת חוסר ניר. הכנוס פנה לממשלת ישראל לעודד ולא לצמצם את משק האות המודפסת המפרנס כ-9000 עובדים.

*

מדינת ישראל הצטרפה לשיטת התלושים של אונסקו לקניית ספרים. לפי שיטה זו אפשר לקנות ספרים מחו"ל באמצעות תלושי שים מיוחדים מאונסקו הנקנים במטבע של מדינת הקונה במקום לשלם את תמורתם במטבע זר. עד עתה הצטרפו לשיטה זו הארצות הבאות: אינדונזיה, ארצות הברית, בורמה, בלגיה, בריטניה, גרמניה המערבית, דרום אפריקה, הודו, הולנד, הונגריה, ישראל, מצרים, סיאם, פקיסטן, פרס, צ'כוסלובקיה, צרפת, שוויצריה.

*

באנציקלופדיה העברית כרך ב' (ערך "אינקובולה") נדפסה רשימה מאלפת של אינקובולים (ספרים שנדפסו במאה הט"ו) עברים. הרשימה ערוכה לפי הארצות והמדפיסים והחברה בידי א. מ. הברמן. באותו מקום נדפסו גם כמה פקסימילים מבכורי

וכרך אנגלי. הכרך האנגלי מכיל בין השאר ביבליוגרפיה מלאה של כתבי מארכס משנת 1898 עד 1949, 302 ערכים במספר, מאת בועז כהן. בכרך העברי נדפס בין השאר דקדוקי-ספרים, עיונים ביבליוגרפיים בספרים עבריים משנות רל"ז—עד שפ"ז, מאת יצחק ריבקינד; טיולים בהיסטוריה ובבליגראפיה, מאת ישעיהו זנה.

*

רשימת הפרסומים בלשון העברית שהופיעו במדינת ישראל בתקופת הזמן תש"ט—ניסן תש"י נדפסה בתוך "שנתון הממשלה תש"א" ע' 313—328.

*

בהוצאת הועדה המרכזית של היהודים המשוחררים באזור הבריטי בגרמניה הופיע עה בברגן בלזן רשימת הספרים היהודים שראו אור בשנות 1945—1950 באותו אזור. הרשימה חוברת בידי ב. קוסובסקי.

*

ספר על "שמות הספרים העבריים לפי סוגיהם השונים, תכונתם ותועודתם, מאת מנחם מענדל זלאטקי" הופיע בנייטאטל שבשוויצריה. הספר המשתרע על 296 עמ' מביא באורים לשמות הספרים התורניים שבדרך כלל אינם מוסרים, כידוע, את תוכן הספר. בראש הספר מנסה המחבר להאיר פרשה מיוחדת זו בספרות התורנית ומשדל לבאר מה ראו על ככה מחברי ישראל לקרא לחבוריהם שם שאין לו כל יחס אל הנושא שבספר.

*

ליובל שנותיו של המשורר אברהם שלונגסקי הופיע בהוצאת ספרית פועלים קונטרס ביבליוגרפי של כתביו. ביבליוגרפיה זו שחברה בידי שמואל לחובר מונה 1339 ערכים והיא מקיפה ספרים ושירים ומאמרים משנות תרפ"ב—תש"י. בפרקים מיוחדים באו: תרגומיו, מנגינות ונעימות לשיריו, שלונסקי המתורגם, דברי סופרים עליו, ועוד.

*

בהוצאת מפלגת פועלי ארץ-ישראל הופיע קונטרס קטן המכיל רשימה של מאמרי סופרים, חברים וידידים על בארי (ברל) כצנל-סון בעברית ובאידית משנת תש"ד (שנת פטירתו) עד תש"י, מאת שמואל לחובר. בסוף הקונטרס ניתנה רשימת כתבי-העת

בכרך האנגלי של ספר היובל לכבוד אלכסנדר מארכס (עייין לעיל) נתפרסמה רשימת משה מארכס, אחי בעל היובל, בענין זמן הדפסתו של הספר העברי הראשון. לדעתו הוחל בהדפסת ספרים עברים באיטליה בשנת ר"ל (1470) בערך. הספר העברי הראשון בעל תאריך ההדפסה והוא פרוש רש"י על התורה, הופיע, כידוע, בשנת רל"ה ברגיו די קלבריאה.

לשם השוואה מביא המחבר רשימה כרונית לוגית מענינת על בכורי הדפוס לארצותיהם. לפי רשימה זו הופיע הספר הנדפס הראשון: שון: בגרמניה (ביבליאה של גוטנברג) — 1456, איטליה — 1462, שויצריה — 1464, הולנד — 1465 בערך, צרפת — 1470, ספרד — 1473, הונגריה — 1473, פולין — 1474, אנגליה — 1476, דנמרק — 1482, שוודיה — 1483, פורטוגל — 1487, מונטינגרו — 1493, תורכיה — 1493. יוצא אפוא שהיהודים היו בין ששה העמים הראשונים שהשתמשו בהמצאה החדשה של מלאכת הדפוס.

*

בהוצאת המשרד לקואופרציה מדעית של אונסקו במזרח התיכון (קהיר) הופיעה רשימה של החבורים במדעי הטבע שנתפרסמו באזור זה, הרשימה מכילה את החבורים שהגיעו למשרד מראשית אוקטובר 1949 עד סוף פברואר 1950, וכן באו בה זכרונם של כתבי העת המדעיים היוצאים לאור בארצות המזרח התיכון (אירן, תורכיה, עירק, ישראל, לבנון, קפריסין, מצרים, סודן).

*

הופיע בקופנהגן הגליון הראשון של רבי עון ספרני ביק-לאומי בשם Libri. העורר

כים: ין אנקר, מנהל המחלקה למדעי הטבע והרפואה בספרית האוניברסיטה בקופנהגן, סבנד דאהל, מנהל הספרייה הממלכתית שם. המאמרים כתובים אנגלית, צרפתית וגרמנית. כל גליון יכיל כ-100 עמ'. נציג המערכת בישראל הד"ר ק. וורמן, מנהל הספרייה הלאומית והאוניברסיטאית.

*

בהונגריה נתפרסמה רשימה של 5000 ספרים אסורים. בין הסופרים שקריאת כל חבוריהם או אחדים מהם נאסרו על בני הונגריה נמצאים: סרונטס, האחים גרים, קיפלינג, אוליבר גולדסמית, קונן דויל, הול קיין, ארי נולד בנט, ג. ב. פריסטלי, טאגורי, מרסל פרוסט, רמרק (ספרו „במערב אין כל חדש“), לין יוטנג, ועוד ועוד.

*

מספר הספרים שיצאו בשנים האחרונות באוסטריה: 1945 — 675 ספרים (240 עתונים), 1946 — 1578 (565), 1947 — 2891 (388), 1948 — 5062 (758), 1949 — 4066 (435), 1950 (עד סוף ספטמבר) — 2746 (241).

ה ד י ם

ב„דבר“ מיום ה' אלול הדפיס דב סדן רשימה קצרה „פושקין בלשוננו“ — בעקבות רשימתו של ש. לחובר שהופיעה ב„יד לקורא“ חוב' א' — ובה מפתח כרונולוגי רביענין של התרגומים.

*

בשבועון ההונגרייהודי „אוי אלט“ כרך 6 מס' 36 נדפסה רצנויה קצרה על הביבליוגרפיה של פושקין, מאת הפרופ' אלכסנדר שייבר — באותו שבועון מס' 51 הופיעה גם רצנויה על הביבליוגרפיה של גורקי.